
2014-31-RE

CAUSA 2014-31-RE

(CORI, SAU c/ González Massot)

Aute del Tribunal Constitucional del 17-10-2014 relatiu al recurs d'empara 2014-31-RE

Número de registre 423-2014. Recurs d'empara

Aute del 17 d'octubre del 2014

BOPA núm. 62, del 29 d'octubre del 2014

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 5 de setembre del 2014, per la representació processal de la societat CORI, SAU, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 27 de maig del 2014 i contra l'aute del 17 de juliol del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets fonamentals esmentats, que anul·li les resolucions objecte de recurs i que es retrotreguin les actuacions al moment anterior "*a dictar-se la primera d'elles, a fi que es dicti nova sentència sense infracció d'aquells esmentats drets fonamentals, amb imposició al Sr. Eduard González Massot de la totalitat de les costes*" generades en aquesta causa;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 3 d'octubre del 2014;

Escollat l'informe de la magistrada ponent, Sra. Laurence Burgorgue-Larsen;

Antecedents

Primer

El Sr. Eduard González Massot va presentar una demanda laboral contra la societat CORI, SAU en què demanava que se li abonés la suma neta total de 8.446,70 € en concepte de vacances i hores extres impagades i la suma neta de 42.190,47 € en concepte d'indemnització per desistiment justificat, així com els interessos legals corresponents i el pagament de totes les costes processals.

Segon

El 31 d'octubre del 2013, el Tribunal Unipersonal de la Batllia va acordar desestimar aquesta demanda en tots els seus punts.

Tercer

El Sr. Eduard González Massot va interposar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió i, el 27 de maig del 2014, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència mitjançant la qual acordava estimar substancialment aquest recurs, en el sentit de declarar procedent el seu desistiment justificat i de condemnar la societat defenent a pagar al demandant la suma bruta de 44.646,00 €, a cotitzar i a declarar prop de la CASS, amb els interessos legals a partir de la contesta a la demanda i imposant a aquesta societat el pagament de les costes processals de primera i de segona instància. La Sala Civil confirma la sentència de primera instància en la resta dels seus pronunciaments.

Quart

La representació processal de la societat CORI, SAU va presentar un incident de nul·litat d'actuacions contra aquesta decisió perquè va considerar que s'havia vulnerat el seu dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, per tal com, substancialment, la Sala Civil hauria canviat el seu criteri jurisprudencial sense cap justificació. Així mateix, considera que aquesta Sala hauria motivat la seva decisió sobre un fet futur no produït i, per consegüent, no provat.

Cinquè

El 17 de juliol del 2014, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, mitjançant aute, va decidir desestimar aquest incident de nul·litat d'actuacions.

Sisè

El 5 de setembre del 2014, la representació processal de la societat CORI, SAU va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 27 de maig del 2014 i contra l'aute del 17 de juliol del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

En primer lloc, aquesta part al·lega una variació important del criteri jurisprudencial aplicat a supòsits

de fet substancialment idèntics a aquesta causa sense cap justificació per part de l'òrgan jurisdiccional: concretament en relació amb el punt en què, perquè un acomiadament o desistiment sigui justificat aquest ha de basar-se en fets que es van produir immediatament, o poc temps abans de l'acomiadament o desistiment, i no en aquells de més d'un any, com és el cas en aquesta causa, sense que la part que es considera lesionada hagi reaccionat, ja que la seva passivitat equival a una acceptació tàcita.

La Sala Civil nega haver ignorat la doctrina invocada, coneguda com la del criteri d'immediatesa relativa, ja que aquest no és un principi absolut i mecànic, perquè si l'incompliment contractual s'ha perpetrat sobre un llarg període de temps, s'ha de considerar que el motiu del desistiment és continu i immediat.

Aquesta part adjunta la jurisprudència diversa que cita i a través de la qual conclou que l'òrgan judicial no explica per què en uns casos aplica el principi d'immediatesa relativa esmentat i en d'altres no, d'això se'n deriva la vulneració del principi d'igualtat, ja que supòsits iguals es tracten de forma desigual o diferent, amb transcendència d'infracció als drets fonamentals continguts a l'article 10 de la Constitució.

Afegeix la situació de manca de racionalitat i d'arbitrarietat que es deriva de l'existència de la simultaneïtat i de la coetaneïtat de resolucions contradictòries respecte a una mateixa i concreta qüestió, sense la deguda explicació de la diferència de tractament de la matèria en aquest cas concret.

En segon lloc, al·lega que la decisió impugnada s'ha fonamentat en un fet futur, no produït, com és que s'havia de considerar raonablement que l'assalariat no podria gaudir dels 10 dies restants de vacances abans l'1 d'abril del 2012. Aquest fet, no tan sols no provat, sinó inexistent, vulnera igualment els drets continguts a l'article 10.1 de la Constitució.

Així mateix, considera que la Sala Civil va incórrer en un error manifest i en una manca de raonabilitat per tal com va manifestar que la societat recurrent va incomplir, de forma greu, el contracte de treball que la vinculava al treballador, impedit-li així l'exercici del seu dret de vacances. Segons el parer d'aquesta part, les proves que es contenen en els autes demostren que no es va impedir al treballador efectuar les seves vacances, sinó que per raons organitzatives aquestes vacances havien de tenir lloc en uns espais temporals concrets, tenint en compte la naturalesa del seu càrrec d'alta responsabilitat. El treballador en qüestió no va efectuar cap petició alternativa i per aquest motiu no se li va denegar. Per consegüent, la Sala Civil contempla un supòsit de fet irreal i inexistent i buida totalment de contingut les disposicions de l'article 70 del Codi de relacions laborals i col·loca la societat recurrent en una situació d'indefensió davant un empleat que vol realitzar les seves vacances en el període que més li plau i no en cap altre, encara que això resulti contrari a les necessitats organitzatives de l'empresa i de la Llei.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets fonamentals esmentats, que anul·li les resolucions objecte de recurs i que es retroreguin les actuacions al moment anterior *“a dictar-se la primera d'elles, a fi que es dicti nova sentència sense infracció d'aquells esmentats drets fonamentals, amb imposició al Sr. Eduard González Massot de la totalitat de les costes”* generades en aquesta causa.

Setè

El 3 d'octubre del 2014, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què demana al Tribunal Constitucional la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara per manca de contingut constitucional, d'acord amb les disposicions de l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Efectivament, considera que a banda de reiterar les al·legacions que ja van ser resoltes per la jurisdicció ordinària amb la intenció d'obtenir una nova valoració de la prova practicada i de convertir aquest procés en una tercera instància processal, en primer lloc, el canvi jurisprudencial adduït no existeix i del conjunt de les actuacions i de la jurisprudència de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia s'ha valorat el conjunt dels elements concurrents en cada supòsit per arribar al pronunciament objecte d'impugnació.

En segon lloc, pel que fa a la fonamentació de la resolució impugnada en un fet futur i incert, manifesta que cal posar de relleu que el raonament de la Sala Civil no és ni il·lògic, ni arbitrari, sinó que es fonamenta en els constants incompliments acreditats i en el poc termini que restava perquè el treballador pogués gaudir dels dies de vacances que li restaven.

Per acabar, el Ministeri Fiscal conclou que les resolucions objecte de recurs estan raonades, no són arbitràries, ni contràries a la lògica i apliquen el Dret al cas concret.

Fonaments jurídics

Primer

Tal com es desprèn dels antecedents que s'acaben d'exposar, aquest recurs d'empara es presenta contra la sentència de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia del 27 de maig del 2014 i contra l'aute dictat per la mateixa Sala, el 17 de juliol del mateix any. La societat recurrent impugna aquestes resolucions per la vulneració de l'article 10 de la Constitució pel tal com haurien efectuat un canvi inapropiat de jurisprudència en el marc d'un litigi de dret laboral en què la qüestió de la determinació de les dates de les vacances i de la seva realització efectiva pel treballador demandant estaven al centre dels debats.

Si en el marc del procediment de primera instància, es va donar la raó a la societat recurrent (sentència de la Batllia del 31 d'octubre del 2013), en segona instància, les resolucions del Tribunal Superior de Justícia van donar aquesta raó al treballador. Efectivament, la societat CORI, SAU va ser condemnada a pagar la quantitat deguda d'acord amb les regles del dret laboral i del dret de la seguretat social (relatives al pagament de les hores extres treballades i en concepte de vacances).

Per tant, és en aquest context que la societat recurrent estima que el seu dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret hauria estat vulnerat pel Tribunal Superior de Justícia, ja que aquest hauria canviat de "*línia jurisprudencial*" sense cap justificació i també perquè hauria pressuposat l'actitud de la societat recurrent imputant-li uns fets "*futurs*".

Segon

En aquesta fase, correspon al Tribunal Constitucional recordar el seu cànon de constitucionalitat. Aquest Tribunal, de manera constant, ha tingut l'ocasió d'identificar els límits de la seva funció en el marc de la invocació de l'article 10 de la Constitució, recordant que no és una instància de cassació

(veg. p. ex. la causa 2012-16-RE). Efectivament, la seva jurisprudència constant declara que aquest Tribunal només efectua un control menys intens en el marc dels recursos d'empara en què el recurrent considera que les decisions de justícia no estan suficientment "*fonamentades en Dret*" (article 10.1 de la Constitució).

Així mateix, quan s'al·lega que les decisions de la justícia ordinària, mitjançant el seu raonament, afecten drets constitucionals substancials –com els drets a la jurisdicció (procés equitable), a la defensa o a la llibertat personal per exemple– "*s'ha de limitar a analitzar si les referides resolucions donen resposta a les pretensions i a les principals al·legacions formulades, si estan motivades, si la motivació és lògicament i jurídicament raonable i si no incorren en errors materials patents*" (causes 2013-32-RE, FJ núm. 3 i 2014-14-RE, FJ núm. 2).

Sobre la base d'aquests recordatoris, convé ara examinar les al·legacions de la societat recurrent, per tal de determinar si permeten atorgar o no l'empara sol·licitada.

Tercer

L'examen de les dues resolucions impugnades demostra que el Tribunal Superior de Justícia, en la seva formació civil, no ha aplicat a la societat recurrent, en cap moment, un canvi jurisprudencial radical susceptible de vulnerar, per aquest motiu, l'article 10 de la Constitució.

Efectivament, resulta de manera evident que el criteri jurisprudencial que es troba en el centre de l'assumpte, el criteri "*d'immediatesa relativa*", no ha fet l'objecte d'una interpretació nova, generadora d'una vulneració de l'article 10 de la Constitució.

En primer lloc, la Sala Civil –basant-se en una anàlisi precisa i detallada del conjunt dels fets continguts en aquest contenciós laboral– va precisar degudament en la seva sentència del 27 de maig del 2014 que "*el motiu que fonamenta el desistiment ha de respondre al criteri d'immediatesa relativa per tal de no permetre a un empleat invocar un motiu aïllat i hagin perdut tota actualitat i tota transcendència. Però no es tracta d'un principi absolut i mecànic ja que si l'incompliment contractual s'ha perpetrat sobre una llarg període, s'ha de considerar que el motiu del desistiment és continu i immediat*". Aquesta asserció va seguida de desenvolupaments aclaridors que demostren l'existència, en un llarg període, de mancances repetides de les obligacions de la societat recurrent a l'encontre del seu treballador. En aquest context, aquesta demostració del coneixement fil per randa del contenciós valida *per se* l'excepció del principi "*d'immediatesa relativa*".

Després, la Sala Civil sobretot va demostrar clarament en el seu aute del 17 de juliol del 2014, que l'excepció del principi que acabem de mencionar està, en realitat, degudament integrat en la jurisprudència civil. Aquesta Sala presenta, efectivament, diverses resolucions (TSJC-067/11 del 31 de maig del 2011 o també TSCJ-072/10 del 23 de setembre del 2010) les quals demostren clarament que l'excepció al principi "*d'immediatesa relativa*" està perfectament establert per la jurisprudència i, per consegüent, coneguda pels justiciables.

Així doncs, aquesta primera al·legació de la societat recurrent ha de ser considerada com a inoperant.

Quart

Pel que fa al segon greuge presentat per la part recurrent, l'aute del 17 de juliol del 2014 el contesta de manera convincent, recordant, en primer lloc, que el treballador no havia gaudit, contràriament a les previsions del dret laboral, *"d'un terç de les seves vacances de l'any 2011; que el sol fet de no gaudir de les vacances constitueix un perjudici, i que no es pot acceptar que un assalariat, encara que ostenti un càrrec de confiança, vegi contínuament vulnerat el seu dret essencial a gaudir de les seves vacances al qual no pot renunciar, sigui expressament o tàcitament. Hem constatat que, en el present cas, s'havia establert una vulneració repetida d'aquest dret des de l'inici de la relació laboral."*

En segon lloc, sobretot, el Tribunal Superior de Justícia recorda un punt important en l'anàlisi del dret segons el qual *"no es pot extreure una frase per donar-li un sentit diferent al que té sinó que s'ha d'analitzar tot el paràgraf"*. Per consegüent, resituant la frase incriminada en el seu context argumental, el Tribunal Superior de Justícia demostra, sense cap dificultat, que en cap moment la sentència del 27 de maig del 2014 es va fonamentar en *"un fet futur o hipotètic."*

Sobre la base d'aquests diferents elements, cal considerar que aquesta segona al·legació de la societat recurrent és igualment inoperant.

Per tot allò que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2014-31-RE interposat per la representació processal de la societat CORI, SAU.

Segon

Notificar aquest aute a la representació processal de la societat recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

Tercer

Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 17 d'octubre del 2014.

Laurence Burgorgue-Larsen Isidre Molas Batllori
Presidenta Vicepresident

Pierre Subra de Bieusses Juan A. Ortega Díaz-Ambrona
Magistrat Magistrat